

Beszámoló

a Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Kar Népegészség- és Járványtani Intézet 2017. december 1. – 2022. április 4. közötti időszakra eső tevékenységéről

Az intézet 2017. december 1-től a Népegészségügyi Kar (NK) tagja volt. Folyamatosan romló feltételek közt kellett a feladatainkat ellátni, aminek az vetett véget, hogy a Debreceni Egyetem Szenátusa 2020. július 1-től áthelyezte a Megelőző Orvostani Intézetet (MOI) az Általános Orvostudományi Karhoz (ÁOK) Népegészség- és Járványtani Intézetként (NJI) az intézetünkben korábban működő tanszékek megszüntetésével együtt. A szervezeti változáshoz, amit nem az intézet belső viszonyai alapoztak meg, igyekeztünk alkalmazkodni. Ebben folyamatos segítséget kaptunk az ÁOK vezetőitől. Az intézet munkatársai tudomásul vették, hogy a népegészségtan területén nemzetközi szinten is figyelemre méltó eredményeket elérő kar részeként nem gyakorolhatják tovább hivatásukat. Igyekeztünk az új szervezeti keretek közt is hatékonyan működtetni az intézetet, és mindenben megfelelni az ÁOK követelményrendszerének.

- Alapvetően sikerült megőriznünk a legerősebb hazai akadémia intézet státuszát a népegészségtan területén.
- Az intézet oktatói gárdája az oktatói kiválóság szempontjából mára az ÁOK átlagánál jobb lett.
- A kutatási hatékonyságunk megmaradt és sikerült bővíteni is a kutatási profilunkat, sőt ezen a területen is sikerült az ÁOK átlagos teljesítményét felülmúlni.
- Kihhasználva az intézet oktatói potenciálját mind a graduális, mind a posztgraduális oktatás fejlesztésében sikerült előrelépéseket tennünk, melyek révén a orvosok és a PhD hallgatók képzésének hatékonyságát növelni tudtuk; illetve sikerült a megelőző orvostan és népegészségtan szakképzés ellehetetlenülésének megállítását célzó széles hazai együttműködés kereteit kialakítani.

A Népegészség- és Járványtani Intézet minden munkatársa nevében szeretném megköszönni Dr. Mátyus László Dékán úrnak, Dr. Szegedi Andrea Dékánhelyettes asszonynak, Dr. Pap Pál osztályvezető úrnak, Juhász Katalin Dékáni Hivatalvezető asszonynak és munkatársának, Szántó-Kiss Líviának, hogy a karváltás körülményei közt benignus munkakörnyezetet biztosítottak számunkra.

Intézetvezetőként pedig személyesen szeretnék köszönetet mondani Dr. Ádány Rózának, az intézet előző vezetőjének illetve Dr. Balázs Margitnak és Dr. Kósa Karolinának, a Népegészségügyi Kar korábbi dékánjainak, hogy az intézetvezetéssel kapcsolatos feladatok megoldását segítették.

Az intézet dolgozói

2017. december 1-jén intézetünkben 18 oktatói állás volt, amiből akkor 2 volt betöltetlen. A 16 aktív oktató közül 4 távozott az intézetből:

- Az orvosi jogállás változásakor távozott az intézetből a Belgyógyászati Intézetbe Dr. Kárpáti István egyetemi docens és Dr. Köbling Tamás tanársegéd.
- Háromoldalú megállapodás keretében távozott az intézetből az NK-ra Dr. Nagy Attila egyetemi adjunktus.
- Associate professori állást nyert el (Institute of Public Health, College of Medicine and Health Sciences, United Arab Emirates University) Dr. Ádám Balázs egyetemi docens.

Az üres és a távozásokkal megüresedő oktatói állások betöltése megtörtént.

Nem oktatói álláson nyolcan dolgoztak az intézetben, akik közül 1 oktatási asszisztens NK dékáni utasításra karon belüli áthelyezés révén távozott az intézetből még a karváltás előtt; és a Népegészségügyi Iskola takarítója a karváltás során az NK-hoz került, a Népegészségügyi Iskolában maradt.

9 fő dolgozott formailag a MOI állásán, akik valójában NK kari adminisztratív feladatokat láttak el. Mindannyian NK státuszra kerültek át még a karváltás előtt.

Az intézet jelenleg aktív oktatóinak száma 16, akiket 1 nemzetközi képzési programban résztvevő tartósan távollévő, és egy projektálláson alkalmazott oktató egészíti ki 18 főre:

Név	Kinevezés	Munkaidő	Születési év	Minősítés	Független idézettség	H-index	Impakt faktor
Dr. Ádány Róza	határozatlan	40 óra	1952	DSc	4743	37	707,568
Dr. Balázs Margit	határozatlan	40 óra	1952	DSc	2101	28	251,143
Dr. Bárdos Helga	határozatlan	40 óra	1968	PhD	676	18	88,021
Dr. Bíró Éva	határozatlan	40 óra	1980	PhD	255	8	42,424
Dr. Czifra Árpád	határozatlan	20 óra	1983	PhD	49	4	28,149
Dr. Diószegi Judit	határozatlan	40 óra	1978	PhD	48	4	40,668
Dr. Fiala Szilvia	határozatlan	40 óra	1978	PhD	668	9	117,595
Dr. Kovács Nóra	határozatlan	40 óra	1989	PhD	46	5	53,228
Dr. Nagy Károly	határozatlan	40 óra	1986	PhD	67	4	33,939
Dr. Nagy-Pénzes Gabriella	határozott	40 óra	1991	PhD	16	2	6,641
Dr. Pál László	határozatlan	40 óra	1987	PhD	68	4	30,085
Dr. Rácz Gábor	határozatlan	40 óra	1982	-	30	4	13,352
Dr. Sándor János	határozatlan	40 óra	1966	DSc	2249	24	295,951
Dr. Szűcs Sándor	határozatlan	40 óra	1958	PhD	542	13	56,561
Dr. Varga Orsolya	határozatlan	8 óra	1977	PhD	528	12	111,812
Dr. Vincze Ferenc	határozatlan	40 óra	1987	PhD	45	5	53,965
Lovas Szabolcs	tartós távollét		1989	-	26	1	25,817
Dr. Pálinkás Anita	projektállás	40 óra	1988	PhD	31	5	32,042

Az intézetben 8 nem oktató státuszban levő laboratóriumi asszisztens, informatikus, adminisztratív szakértő és takarító dolgozik:

Név	Kinevezés	Munkaidő	Születési év	Életkor
Bana Sándorné	határozatlan	40 óra	1964	58
Gáll Tibor	határozatlan	40 óra	1969	53
Greckó Józsefné	határozatlan	40 óra	1965	57
Jenei Tibor	határozatlan	40 óra	1963	59
Koós Zoltánné	határozatlan	40 óra	1969	53
Kovács Györgyné	határozatlan	40 óra	1961	61
Kovács Réka	határozatlan	40 óra	1974	48
Tóth Edit Zsuzsa	határozatlan	40 óra	1975	47

A karváltáskor, az ÁOK és az NK kinevezési gyakorlatai közti eltérések miatt 7 oktató (1 intézetvezető egyetemi tanár, 3 egyetemi docens és 3 tanársegéd) státusza vált inkonzisztenssé. Azóta az intézetvezető megszerezte az MTA doktori címet, 1 docens habilitált és 2 tanársegéd megszerezte a tudományos minősítését.

Az intézet adta korábban és 2021 óta is az MTA Megelőző Orvostudományi Bizottság elnökét (Dr. Ádány Róza, majd Dr. Balázs Margit). 2020-ig az Egészségügyi szakmai kollégium Megelőző orvostan és népegészségügy, kórház higiénia tagozatának tagja volt Dr. Ádány Róza, és a tagozat Tanácsának elnöke volt 2019-2020 között Dr. Sándor János.

Dr. Ádány Róza az Egészségügyi Világszervezet Európai Regionális Igazgatójának kitüntetését kapta 2019-ben (Az európai lakosság egészségi állapotának javítása területén végzett kiemelkedő munkájáért), és az H.R. Leavell 2020 Award-ot kapta 2020-ban a World Federation of Public Health Associations-tól.

Összességében az ÁOK oktatói kiválósági mutatóit pozitív irányba befolyásolta intézetünk csatlakozása, mert a minősített oktatóink részaránya 94% (kari index 83%), az MTA doktori címmel rendelkező oktatóink részaránya pedig 19% (kari index 17%).

A Népegészség- és Járványtani Intézet leltárkörzete

Intézetünk a karváltást megelőzően két épületben működött és két leltári körzetben tartottuk nyilván az eszközeinket (BN00 és BNA0). A BN00 körzetben (Népegészségügyi Iskola épülete) 2020. június 26-án, tehát a karváltás előtt összesen 1199 db eszköz (288 IT eszköz) volt. A BNA0 körzet (TEOK épület jobb szárny) eszközlístáján 2020. június 26-án 1586 tétel szerepelt (127 IT eszköz). A karváltást követően:

- Intézetünk számára a BKV0 leltárkörzet (TEOK épület jobb szárny) került kialakításra, eszközlístáján 1567 tétel került felvételre 2020.07.01-én (188 IT eszköz).
- Intézetünk elveszítette hozzáférését egy korábban rendszeresen használt 25 fős számítógépes oktatóteremhez, ami az orvostanhallgatók képzése során okoz problémát. Az ÁOK egyéb számítógépes oktatótermeinek használatával tudjuk kezelni a helyzetet.
- Intézetünk munkatársainak a Népegészségügyi Iskola hat oktatói szobájából kellett kiköltöznie és a TEOK épületbe beköltözni. Ennek érdekében a TEOK földszinten két oktatói dolgozószoba került kialakításra (a gondnoki és a szerkesztői szobákból); az első emeleti irattárból is dolgozószoba alakítottunk ki; a két PhD szobában jelentősen bővítettük a munkahelyek számát. Összességében meg tudtuk oldani minden oktató elhelyezését a TEOK-ban, bár a két PhD szobában csak jelentős zsúfoltság árán lehetett a munkahelyeket biztosítani (14+12 fő jut 50+57m²-re).

A karváltást követő beszerzéseknek köszönhetően 1599 tételre bővült a BKV0 leltár. Elsősorban az intézet IT eszközeinek bővítése illetve upgrade-jének köszönhetően.

	BN00	BNA0	BN00+BNA0	BKV0	Tételszám változása
Összes eszköz 2020.06.30/2020.07.01	1195	1588	2783	1567	-1216
IT eszköz 2020.06.30/2020.07.01	288	127	415	188	-227
Összes eszköz 2022.03.24	-	-		1599	+32

Intézetünk jelenleg 1199 m²-en működik 6 oktatóteremmel:

	Terület (m ²)	Férőhelyek száma
Szemináriumi helyiség I	36,05	23
Szemináriumi helyiség II	36,05	23
Számítógépes terem	60,98	23
Gyakorlati labor I	36,79	12
Gyakorlati labor II	39,23	12
Tárgyaló	83,43	40
Összesen	292,53	133

Graduális képzés

Az intézet a népegészségtan tárgyat vagy annak részterületeit oktatja a Debreceni Egyetemen, elsősorban az Általános Orvostudományi Karon, a Fogorvostudományi Karon és a Gyógyszerésztudományi Karon,

Tantárgy	Tantárgykód	Kredit	Óraszám mintatanterv szerint		
			Előadás	Szemi- nárium	Gyakor- lat
Onkológia alapjai	AOONK03A5	1	13	0	0
Onkológia alapjai	AFONK03K5	1	13	0	0
Basic Oncology	AOONK02T5	1	13	0	0
Biostatisztika	AOLKBST1	5	14	28	28
Biostatisztika	AOLKBST1_L	5	5	10	5
Epidemiológia módszertana	AOTTEPI1	2	14	14	0
Megelőző orvostan és népegészségtan	FOMEG05F7	3	28	24	4
Preventive Medicine and Public Health	FOMEG06D7	3	28	24	4
Megelőző orvostan és népegészségtan	GYMEG09G7	3	28	22	8
Preventive Medicine and Public Health	GYMEG10P7	3	28	22	8
Megelőző orvostan és népegészségtan I.	AOMEG01A7	5	30	40	0
Preventive Medicine and Public Health I.	AOMEG03T7	5	30	40	0
Megelőző orvostan és népegészségtan II.	AOMEG02A8	5	30	20	15
Preventive Medicine and Public Health II.	AOMEG04T8	5	30	20	15

illetve a Műszaki Karon:

Tantárgy	Óraszám mintatanterv szerint			Képzési program
	Előadás	Szemi- nárium	Gyakor- lat	
Munkaegészségtan I.	10	0	5	EHS szakmérnök szakirányú továbbképzési szak / EHS szakember szakirányú továbbképzési szak levelező
Munkaegészségtan II.	10	0	4	EHS szakmérnök szakirányú továbbképzési szak / EHS szakember szakirányú továbbképzési szak levelező
Environmental health	4	0	0	MSc in Environmental Engineering nappali
Környezetegészségtan és epidemiológia	3	0	0	EHS szakmérnök szakirányú továbbképzési szak / EHS szakember szakirányú továbbképzési szak levelező
Környezetegészségtan	1	0	0	Környezetmérnök MSc levelező
Környezetegészségtan	4	0	0	Környezetmérnök MSc nappali

Bónusz rendszer átalakítása

Annak érdekében, hogy a orvosok tantermi előadásainak látogatottságát növelni tudjuk, megváltoztattuk az intézetben korábban kialakított bónuszrendszert. Az előadóban lokális Wi-Fi hálózatot hoztunk létre, amin keresztül a hallgatók saját telefonjukra/táblagéjükre előadás előtt random módon kiválasztott kérdéseket kapnak (véletlenszerű sorrendben megjelenő válaszlehetőségekkel) az előadáshoz kapcsolódó előzetes tudás értékelése céljából. Az előadás után szintén random módon kiválasztott kérdéseket kell megválaszolniuk (véletlenszerű sorrendben megjelenő válaszlehetőségekkel), amivel az előadáshoz kapcsolódó take home message-eket tudjuk hangsúlyossá tenni. A helyes válaszok alapján számított pontokat a vizsgajegy megállapításakor vesszük figyelembe.

A hallgatók együttműködnek. Az előadások látogatottsága jelentősen emelkedett. Az utolsó két, már nem on-line oktatással teljesített félévben átlagosan 23 hallgató (minimum 7, maximum 73) vett részt a magyar nyelvű és 54 hallgató (minimum 31, maximum 110) az angol nyelvű előadásokon.

Jeney Endre Emlékverseny

Az orvostanhallgatók számára minden évben tanulmányi versenyt, Jeney Endre Emlékversenyt szerveztünk, jelentős számú (2018-ban 190, 2019-ben 151, 2020-ban 136, 2021-ben 173) hallgató részvételével. Tekintettel arra, hogy a tanulmányi versenyen elért eredményeket figyelembe vesszük a hallgatói bónuszrendszerben, és az angol és magyar nyelvű képzések közti összhangot szerettük volna erősíteni, 2020-tól az angol nyelvű képzés hallgatói számára is megszerveztük a tanulmányi versenyt. 2020-ban még csak 66-an, 2021-ben már 181-en vettek részt.

Gyakorlati képzés átalakítása

Kiveztük a programból az elavult gyakorlatokat (Élelmiszerek és ivóvíz minősítése fizikai és kémiai vizsgálatok alapján című laborgyakorlatokat) és az összes üzemlátogatást (Debreceni Vízmű Zrt. látogatása, Óvoda látogatás, Debreceni Szennyvíztisztító Üzem látogatása). A látogatásokat az intézet által készített oktatófilmekkel (Az ivóvíz előállítása és kezelése; Szennyvíztisztítás) és a hozzájuk kapcsolódó szövegkönyvekkel, illetve tesztkérdésekkel helyettesítettük. Jelenleg készítjük a Debreceni Egyetem Klinikai Központ Kórházhigiénés Osztályával közösen a Sterilizálás című (a DE KK Központi Augusztia Sterilizálót bemutató) oktatófilmet.

Az ilyen módon felszabadított kontakt órák helyén elkezdtük felépíteni az életmóddorvoslás képzési modult. A hazai egészségügyi szolgáltatások közül lényegében teljesen hiányzik azoknak a bizonyítottan hatékony szűrésre és konzultációra alapuló preventív szolgáltatásoknak a működtetése, amiket akár az alapellátás körülményei közt is hatékonyan lehetne végezni az orvosi tevékenység részeként. Ezek hiánya jelentős részben abból fakad, hogy az egyszerű módszerek, eljárások gyakorlati végzésére nem kapnak képzést az orvosok sem a graduális, sem a posztgraduális képzésük során. Az életmóddorvoslás modulban az elméleti felkészítés mellett a gyakorlati készségek elsajátítása a célkitűzés ezen a hiányterületen. (Konkrét formájában más, de tartalmában hasonló fejlesztések folynak a többi orvosképzésben érintett népegészségügyi intézetben is.)

Már ma is a tananyag része a dohányzás leszokás támogatás gyakorlatának oktatása. A modul fejlesztése érdekében az Országos Korányi Pulmonológiai Intézzel építettünk ki együttműködést. A modul koordinátora Dr. Bíró Éva egyetemi adjunktus. Fejlesztési fázisban van már az alkoholfogyasztással (a modul koordinátorai Dr. Diószegi Judit és Dr. Pál László) és a táplálkozási tanácsadással (modul koordinátor Dr. Bárdos Helga) kapcsolatos preventív szolgáltatások moduljainak a kialakítása. Mindkettő támaszkodik a témához kapcsolódó elektív kurzusok tapasztalataira is.

Egységes tankönyv a négy orvosképző egyetem számára

Annak a korábban kialakult helyzetnek a kezelésében szeretne együttműködni a Debreceni Egyetem Népegészség- és Iárványtani Intézete, a Pécsi Tudományegyetem Orvosi Népegészségtani Intézete, a Semmelweis Egyetem Népegészségtani Intézete és a Szegedi Tudományegyetem Népegészségtani Intézete, hogy a népegészségtan szakmai értékeit nem egy (egységes szemléletet megalapozó) tankönyv foglalja össze a graduális képzésekben résztvevők számára Magyarországon. A korábbi tankönyvek helyett egy, mindegyik nevesített intézet által használható tankönyvet szeretne a négy intézet közös munkával előállítani.

A munkát az intézetünk által gondozott Mecenatúra pályázati projekt (MEC_K 141450; futamidő: 2022-01-01 - 2023-06-30; költségterv: 7 980 000 Ft; vezető kutató: Dr. Sándor János) keretében végezzük. A tervezett nyomtatott és elektronikus tankönyv „Ádány Róza - Kiss István - Paulik Edit - Sándor János - Ungvári Zoltán: Megelőző orvostan és népegészségtan” címmel fog megjelenni.

Osztott képzések

Intézetünk oktatói jelenleg oktatnak az ÁOK Egészségpszichológiai mesterképzésében, az ÁOK Táplálkozástudományi mesterképzésében, az ÁOK Klinikai laboratóriumi kutató mesterképzésében, illetve a Műszaki Kar EHS szakmérnöki, Környezetmérnök MSc és MSc in Environmental Engineering képzéseiben.

Az NK-n folyó osztott képzések mindegyikében intézetünk oktatta a népegészségügyi tárgyak túlnyomó többségét a karváltásig. Azt követően minden oktatónk kikerült ezekből a képzési programokból, bár a képzés továbbra is az intézetünk oktatói által kidolgozott tananyagokra épül, és az oktatóink által végzett munka minőségével kapcsolatban soha nem született negatív értékelés. Tekintettel arra, hogy a népegészségtan hivatásgyakorlás meghatározó eleme a különböző szakterületek közti együttműködés, ez a karok közti elkülönítés biztosan nem felel meg a szakterület természetének.

Bár intézetünk oktatói felelősséget éreznek a népegészségtan egyetemi képzése iránt még a nem ÁOK-hoz kötődő képzések esetében is, rendszeresen merül fel az a kérdés, hogy miért kellene intézetünkben kiemelten foglalkozni oktatásfejlesztéssel, amikor a 152 magyar fakultás közül, 2021-ben oktatói kiválóság szempontjából 152. helyen rangsorolt oktatói kar kap kizárólagos jogot egy általunk kidolgozott, a hivatásunk részét képező képzés szervezéséhez, amiből a jogosultság megszerzését követően az intézetünk oktatóit kizárja. Zavart okoz, hogy nem érthető igazából, miként egyeztethető ez össze a Debreceni Egyetem érdekeivel, milyen egyetemi cél megvalósulásának az érdekében történik mindez.

Szabadon választható kurzusok

A Megelőző orvostan és népegészségtan nagyon sok és nagyon eltérő diszciplínára épül (környezet-toxicológiától a részvétel alapú egészségfejlesztésig). Ezek természete általában jelentős mértékben tér el az orvoscépzés tárgyaitól. A hallgatók összességében távolságtartóak a tárggyal kapcsolatban még akkor is, ha egy-egy terület iránt (racionális táplálkozás, egészséginformatika, társadalmi egyenlőtlenségek, stb.) kifejezetten érdeklődők.

A tárgy egyes elemeivel kapcsolatos érdeklődésre alapozva kezdtük el a szabadon választható tárgyak kidolgozását és oktatását. A jelentős feladatra szerencsére több alkalmas oktatója is van az intézetnek. 7 oktató kurzusaira iratkoztak fel eddig a medikusok. Az elmúlt 4 évben 7 magyar és 11 angol nyelvű kurzust tudunk vezetni, amin 811 hallgató vett részt, és összesen 1063 kreditet szereztek.

	Kurzusok száma	Kurzus kreditek	Hallgatók száma	Összes hallgató-kredit
Dr. Bárdos Helga	2	4	47	94
Dr. Czipra Árpád	1	1	57	57
Dr. Fiala Szilvia	3	5	232	370
Dr. Nagy Károly	3	5	110	161
Dr. Sándor János	2	3	50	66
Dr. Szűcs Sándor	3	3	108	108
Dr. Varga Orsolya	4	4	207	207
Együttesen	18	25	811	1063

Az ÁOK kötelező tárgyainál használt hallgatói feed-back kérdések segítségével kapott score-ok visszaigazolták a fejlesztést. Az elektív kurzusokra kapott átlagos értékelés 4,3 ($\pm 0,85$) volt. (A 2018-as orvostanhallgatói értékelés a kötelező tárgyunkkal kapcsolatban 3,51 volt mind a magyar, mind az angol nyelvű képzésben.) Ma már a kötelező tárgy oktatásába is be tudjuk építeni az elektív kurzusok tapasztalatait (például a kémiai biztonság, alkoholfogyasztással és egészségpolitikával kapcsolatos témáknál).

Hallgatói tehetséggondozás

Az intézetben kiemelt fontosságot tulajdonítunk a hallgatói tehetséggondozásnak. A hallgatók számára igyekszünk az érdeklődésüknek megfelelő kutatási témát találni. A projektekbe bekapcsolódó hallgatók közül többen értek el értékelhető saját kutatási eredményeket. Ezt mutatja, hogy helyi TDK konferencián 40 díjat (6 első, 12 második, 10 harmadik díjat és 12 különdíjat) szereztek az intézetben felkészített hallgatók, akik közül hárman OTDK-n is díjat (1 második és 2 különdíjat) kaptak:

	Helyi TDK díj	OTDK díj
2018	4	0
2019	10	2
2020	10	0
2021	5	1
2022	11	0
összesen	40	3

Problémát jelentett a karváltás az intézeti TDK munka szervezése szempontjából is, mert a DE rendszerében a TDK díjak a hallgató karánál kerülnek regisztrálásra. A karváltás előtt ezért a TDK-s hallgatóink alapvetően az NK-ról kerültek ki. A karváltást követően el kellett kezdeni az orvostanhallgatók toborzását amellelt, hogy a már megkezdett NK-s hallgatói projekteket természetesen nem zártuk le. (Ebben az időszakban 3 NK-s hallgatónak jelentettük meg a szakdolgozatára alapozott közleményét impact faktorról rendelkező nemzetközi folyóiratban, melyek összesített impact faktora 10,286.)

Az átmenet nehézségét fokozta, hogy a hallgatóink számára nem sikerült benignus környezetet biztosítani a helyi TDK konferencián 2021-ben. Utóbbi problémát Erdődi professzor úr segítségével sikerült kezelni, amit a 2022-es konferencián szerzett díjak száma jelez. Ebben az évben már 10 ÁOK-s és 1 NK-s, intézetünkben felkészített hallgató kapott díjat.

Az intézeti oktatók számára általában magas presztízsű tevékenység a TDK-s hallgatók felkészítése, amit szemléltet az is, hogy 12 oktatóknak volt legalább 1 díjazott hallgatója az elmúlt 5 évben:

	Díjak száma	Első/második díjak száma	OTDK díjak száma
Dr. Adám Balázs	1	0	0
Dr. Bárdos Helga	2	0	0
Dr. Bíró Éva	4	1	0
Gáll Tibor	1	1	0
Dr. Kovács Nóra	5	2	1
Dr. Nagy Attila Csaba	6	5	1
Dr. Nagy Károly	4	0	0
Dr. Nagy Pénzese Gabriella	1	1	0
Dr. Pál László	7	3	0
Dr. Sándor János	9	3	2
Dr. Szűcs Sándor	5	1	0
Dr. Varga Orsolya	4	3	0

Szemeszterenként átlagosan 8 hallgató dolgozik az intézetben DETEP-es illetve TalentUD hallgatóként:

Oktató	Hallgatói félévek száma
Dr. Bárdos Helga	4
Dr. Bíró Éva	4

Oktató	Hallgatói félévek száma
Dr. Nagy Attila	1
Dr. Pál László	1
Dr. Pál László, Dr. Szűcs Sándor	5
Dr. Rácz Gábor	2
Dr. Sándor János	21
Dr. Sándor János, Dr. Pálinkás Anita	4
Dr. Sándor János, Vinczéné Sipos Valéria	1
Dr. Varga Orsolya Edit	5
Dr. Kovács Nóra	10
Dr. Nagy-Pénzes Gabriella	2
Szóllósi Gergő József	4
Összesen	64

Az intézet fenntarthatósága is alapoz a TDK-sok munkájára. A közelmúltban egyetemi tanársegédi, illetve tudományos segédmunkatársi állást kapó kollégák mindegyike TDK-sként kezdte az intézeti munkáját:

- Dr. Kovács Nóra (témavezető: Dr. Sándor János)
- Lovas Szabolcs (témavezető: Dr. Ádám Balázs)
- Dr. Nagy-Pénzes Gabriella (témavezető: Dr. Bíró Éva)
- Dr. Pálinkás Anita (témavezető: Dr. Sándor János)
- Dr. Vincze Ferenc (témavezető: Dr. Sándor János)

PhD képzés

Az intézet oktatói alapvetően a Debreceni Egyetem Egészségtudományok Doktori Iskoláján (EGDI) keresztül vesznek részt a doktori képzésben. Az EGDI-t Dr. Ádány Róza vezeti és Dr. Balázs Margit az adminisztratív koordinátora. Az intézet 13 oktatót, 11 témavezetőt és 4 törzstagot ad az EGDI-nek, akiknek eddig 42 hallgatója védett sikeresen. Az elmúlt öt évben 17 sikeres védés volt az intézetben. Jelenleg 31 a képzésben résztvevő PhD hallgatók száma, akik közül hárman megszerezték már az abszolutóriumot:

	Oktató	Témavezető	Törzstag	Végzett hallgató	Elmúlt 5 évben végzett hallgató	Jelenlegi PhD hallgató	Abszolutóriumot szerzett hallgatók
Dr. Ádány Róza	x	x	x	21	7	1	0
Dr. Balázs Margit	x	x	x	8,5	2	2	1
Dr. Bárdos Helga	x	x	-	0	0	3	0
Dr. Bíró Éva	x	x	-	1	1	2	0
Dr. Czifra Árpád	x	x	-	0	0	2	0
Dr. Diószegi Judit	x	x	-	0	0	1	0
Dr. Fiatal Szilvia	x	x	-	0	0	4	0
Dr. Nagy Károly	x	x	-	0	0	1	0
Dr. Pál László	x	x	-	0	0	1	0
Dr. Sándor János	x	x	x	8	5	8	1
Dr. Szűcs Sándor	x	-	x	2,5	1	0	0
Dr. Varga Orsolya	x	x	-	1	1	6	1
Dr. Vincze Ferenc	x	-	-	0	0	0	0
Összesen	13	11	4	42	17	31	3

Az intézet oktatói 31 PhD kurzust tartottak, amelyen 299 hallgató zárt sikeres vizsgával, összesen 341 kreditet szerezve:

	Kurzusok száma	Kreditek összesen	Hallgatók száma összesen	Megszerzett hallgatói kreditek összesen
Dr. Ádány Róza	6	7	74	76
Dr. Balázs Margit	3	3	32	32
Dr. Bárdos Helga	1	1	1	1
Dr. Bíró Éva	4	4	38	38
Dr. Fiala Szilvia	2	3	4	6
Dr. Pál László	3	3	22	22
Dr. Sándor János	5	11	67	105
Dr. Varga Orsolya Edit	6	6	49	49
Dr. Vincze Ferenc	1	1	12	12
Összesen	31	39	299	341

Szakképzés

Intézetünkben egy rezidens vesz részt a szakképzésben. (A szakképzés ellehetetlenülése országos jelenség. A képzés gyakorlati megszűnése minden képzőhelyre jellemző. Lényegében a saját intézeti dolgozók szakvizsga felkészítésére szükkült a tevékenység.)

Nem a szakképzés gyengeségei alapozták meg a megelőző orvostan és népegészségtan szakvizsga kiüresedését, de a szakképzés sem követte a változó igényeket. A képzési rendszer továbbfejlesztése elkerülhetetlenné vált. Egyfelől definiálnunk kellett azokat a kompetenciákat, amik a szakterületekhez tartoznak. Másfelől egyértelművé vált, hogy nem lehet továbbra is fenntartani az egyetemi intézetek és a népegészségügyi szakmát művelő intézmények közti elszigeteltséget a szakképzés területén.

Ennek érdekében intézetünk kezdeményezésére együttműködési megállapodást kötött a Nemzeti Népegészségügyi Központ és a négy szakorvosképző egyetemi intézet 2021. június 25-én. A megegyezés szerint a szakvizsga-rendelet (22/2012. EMMI rendelet az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképesítés megszerzéséről) módosításának megjelenését követően, együttesen folyik majd a képzés szervezése/fejlesztése és a képzéshez tartozó kompetenciáknak megfelelő jogszabály-módosítások kezdeményezése.

A szakvizsgarendelet megelőző orvostan és népegészségtan szakvizsgával kapcsolatos részének módosításáért felelős munkacsoportot intézetünk vezetett. A megjelenésre váró módosított rendelet már részsakvizsgánkénti bontásban, részletesen tartalmazza azokat a népegészségügyi szolgáltatásokat, amik definiálják a népegészségügyi intézmények számára a gyakorlati munka kereteit és a képzőhelyek számára a képzési célokat, illetve meghatározzák a továbbfejlesztendő jogszabályok körét.

Kutatási projektek

Dr. Ádány Róza vezette a beszámolási időszak legfontosabb intézeti projektjét (GINOP-2.3.2-15-2016-00005), ami még az NK keretei közt indult, és több intézet részvételére épített. Dr. Ádány Róza és Dr. Balázs Margit vezetésével folyamatosan és eredményesen működött (a karváltás és az MTA kutatócsoportok helyzetének bizonytalanságai ellenére) az MTA-DE (majd ELKH) Népegészségügyi Kutatócsoport. A fő kutatási programok mellé sikerült a szegregált körülmények közt élők egészségi állapotának és egészségügyi ellátásnak országos monitoring rendszerét (projektvezető Dr. Sándor János), illetve a hazai egészségműveltség reprezentatív értékelésére alkalmas felmérés (projektvezető Dr. Bíró Éva) rendszerét is felépíteni. A legfontosabb projektek kutatásvezetőnként az alábbiak voltak:

Dr. Ádány Róza:

- GINOP-2.3.2-15-2016-00005 projekt: A magyar gazdaság versenyképességének növelése a lakosság egészségi állapotát javító népegészségügyi intervenciók célcsoportjainak és tartalmának azonosítása révén. 1.464.321.000 Ft; 2016-2020
- MTA-DE Népegészségügyi Kutatócsoport: Nagy halálozási kockázattal járó krónikus nem-fertőző betegségek megelőzését célzó népegészségügyi intervenciókat megalapozó, új típusú szűrővizsgálati eljárások kifejlesztése. 25.000.000 Ft/év; 2017-2022
- OTKA K 135784: A kardiometabolikus betegségek genetikai és környezeti kockázati tényezői, s ezek kölcsönhatása, a magyar általános és roma populációban. 47.760.000 Ft; 2020-2024
- EU 645740: Personalized PREvention of Chronic Diseases (PRECeDI). 90.000 EURO; 2015-2018
- ERASMUS+ 573997-EPP-1-2016: Enhancement of study programs in Public Health Law, Health Management, Health economics and Health Informatics. 56.000 EURO; 2016-2019
- PH-ELIM: Enhancement of study programs in Public Health Law, Health Management, Health Economics and Health Informatics in Montenegro. 69.724 EUR; 2016-2018
- TÉT_16-1-2016-0142: A népesség öregedésének népegészségügyi és egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos költségvonzata Magyarországon és Szerbiában – Összehasonlító elemzés. 1.995.200 Ft; 2018-2019

Dr. Balázs Margit:

- OTKA-112327: Osteopontin - Role in cellular signalling and melanoma progression. 27 MFt; 2015-2018
- OTKA-135752: Humán malignus melanomák szervspecifikus metasztázis képzésének molekuláris háttere. 31.378.000 Ft; 2020-2023

Dr. Sándor János:

- BM/16145-1/2019: Szegregált telepeken élő roma felnőttek rutin egészségstatisztikai rendszerére építkező egészségmonitorozási rendszer létrehozása. 60 MFt; 2019-2020
- BM/6327-3/2021: Szegregált telepeken élők rutin egészségstatisztikai rendszerbe épített folyamatos egészségmonitorozása. 30 MFt; 2021-2022
- ISSP2021: International Social Survey Programme - Health and Healthcare II. 2.222.500 Ft; 2021

Dr. Bíró Éva:

- HLS19 Project: Health Literacy Population Survey 2019-21 a project of the Action Network on Measuring Population and Organizational Health Literacy (M-POHL) within the European Health Information Initiative of WHO-Europe. 17,5 MFt; 2021-2022

Dr. Varga Orsolya:

- INTEGRITY: Horizon 2020 project <https://h2020integrity.eu/> - magyarországi szakmai vezető. 2.497.036.25 EURO; 2019-2022

Korábbi praxisközösségi K+F projektjeinek folytatásaként az intézet több tagja is részt vett munkacsoport-vezetőként és szakértőként az „Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” program praxisközösségi projektjeiben (EFOP 1.8.0 – VEKOP 17-2017-00001; 2017-2020). Összességében jelentős volt azoknak a kutatási projekteknek a súlya is, amik a Stipendium Hungaricum program keretében intézetünkben PhD tanulmányt folytató hallgatók kutatástámogatási keretei alapoztak meg. A Nemzeti Népegészségügyi Központtal közös kutatási projekteket tudunk futtatni a COVID-19 védőoltási program hatékonysága és a hazai ivóvíz-arzénmentesítés okozta egészségnyereség meghatározása terén.

A kutatási projektek eredményességét a 2018-2022 időszakban jegyzett 174 megjelent (Tudóstérbe feltöltött) intézeti közlemény (közülük 24 D1, 55 Q1, 55 Q2 minősítésű) mutatja. Az egy intézeti oktatóra jutó közlemények száma 10,88 volt, ami magasabb az ÁOK 5,89 közlemény/fő referencia értékénél:

	Q1/D1	Q1	Q2	Q3	Q4	Egyéb	Együtt
2014	5	13	2	1	1	4	21
2015	1	5	5	4	0	3	17
2016	2	6	3	0	3	2	14
2017	1	12	5	0	1	1	19
2018	3	11	8	2	1	10	32
2019	5	19	12	4	0	5	40
2020	5	16	13	2	0	5	36
2021	11	30	18	1	2	8	59
2018-2022							
NJI	24	79	55	9	3	28	174
ÁOK	531	1139	428	174	83	478	2302
NJI/ÁOK	4,5%	6,9%	12,9%	5,2%	3,6%	5,9%	7,6%
NJI/fő	1,50	4,94	3,44	0,56	0,19	1,75	10,88
ÁOK/fő	1,36	2,91	1,09	0,45	0,21	1,22	5,89
(NJI/fő)/(ÁOK/fő)	1,10	1,69	3,14	1,26	0,88	1,43	1,85

Az intézeti közlemények MTMT-ben regisztrált független idézettsége 2938 volt, ami alapján meghatározó maradt a Debreceni Egyetem népegészség-tani intézetének szerepe a négy egyetemi intézet között:

	DE Népegészség- és Járványtani Intézet	PTE Orvosi Népegészség- tani Intézet	SE Népegészség- tani Intézet	SZTE Népegészség- tani Intézet	Együtt
2017	432	225	126	95	878
2018	487	264	113	119	983
2019	643	323	124	130	1220
2020	754	417	296	221	1688
2021	965	373	468	256	2062
2022	89	36	88	38	251
2018-2022	2938 (47%)	1413 (23%)	1089 (18%)	764 (12%)	6204 (100%)

A 2018-2022-es intézeti közlemények impakt faktora 498,991 volt, ami megfelelt 31,19 oktatónkénti impakt faktornak. Az egy főre jutó impakt faktor teljesítményünk az ÁOK referencia szintjénél (21,61) magasabb volt. Viszont az egy közleményünkre jutó 13,54-os idézettség, illetve a megjelent közlemények átlagos 2,30-as impakt faktora alacsonyabb volt, mint a megfelelő ÁOK-s indikátor:

	ÁOK	NJI	NJI/ÁOK
Közlemények száma (Tudóstér)	2302	174	7,4%
Impakt faktor (Tudóstér)	8449,371	498,991	5,9%
Független idézettség (MTMT)	58773	2938	5,0%
Teljes munkaidős oktató (ÁOK MICS beszámoló 2019)	391	16	4,1%
Publikáció/fő	5,89	10,88	1,84
Impakt faktor/fő	21,61	31,19	1,44
Impakt faktor/publikáció	3,67	2,87	0,78
Független idézettség/fő	150,31	183,63	1,22

Összességében, az egy oktatóra jutó publikáció, impakt faktor és idézettség szempontjából javítjuk az ÁOK teljesítménymutatóit.

COVID-19 járvánnyal kapcsolatos intézeti tevékenység

A orvosok képzésének megszervezése során arra törekedtünk, hogy a járványügyi munkát legjobban átlátó hazai szakemberek tájékoztassák első kézből mind a magyar, mind az angol nyelvű képzésen résztvevőket a hazai és a nemzetközi járványügyi fejleményekről. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium járványügyi munkacsoportjának epidemiológusa, a Nemzeti Népegészségügyi Központ diagnosztikai laboratóriumának vezetője, a Népegésztudományi Kutatóintézet demográfusa, a Nemzeti Népegészségügyi Központ járványügyi vezetője, a Nemzeti Népegészségügyi Központ szennyvíz minták vírusgenom kontaminációját vizsgáló laboratóriumának vezetője, a Hajdú-Bihar megyei tisztifőorvos tartottak előadásokat.

Angol nyelvű PhD kurzust szerveztünk 47 hallgató részvételével, ahol a COVID-19 járványtanáról az Innovációs és Technológiai Minisztérium epidemiológusa, a SARS-CoV-2 diagnosztikáról a Nemzeti Népegészségügyi Központ diagnosztikai laboratóriumának vezetője, a fejlődő országokban folyó járványügyi munkáról a nigériai járványügyi központ vezetője (Department of Public Health and Epidemiology, Nigerian Institute of Medical Research, Lagos, Nigeria) tartotta az előadásokat.

Az egyetemi diagnosztikai kapacitások biztosításához azzal járultunk hozzá, hogy az NJI kölcsönadta az Orvosi Mikrobiológiai Intézetnek az RNS izoláló berendezését, és az NJI laboratóriumi munkában járatos tagjai önkéntes munkára jelentkeztek.

A járvány első hulláma idején az Egészségügyi Szakmai Kollégium Megelőző orvostan és népegészségügy, kórház higiénia Tagozatának Tanácsát az NJI igazgatója vezette. Ebben az időben, a Tanács két alkalommal állított össze a COVID-19 járvány kezelésével, illetve a járvány első hullámának végén szükséges teendőkkel (és a későbbi hullámokra való felkészüléssel) kapcsolatos ajánlást az EMMI számára.

A Szegedi Tudományegyetem Interdiszciplináris Kutatásfejlesztési és Innovációs Kiválósági Központ Járványtanmatematikai projektjének keretein belül az Epidemiológiai munkacsoport tagjaként epidemiológiai adatok elemzésében, járványtani jelentések készítésében és kutatás-fejlesztési feladatok ellátásában vett részt az NJI epidemiológusa.

Az NJI TDK-s hallgatói segítségével folyik jelenleg felmérés a COVID-19 védőoltás mellékhatásairól a Debreceni Egyetem hallgatói körében.

Az NJI részt vett az International „Social Survey Programme 2021 Health and Health Care II” felmérés magyarországi végrehajtásában. Részben a felnőttek által tapasztalt járványügyi tevékenységről, részben a járvány idején elmaradt egészségügyi szolgáltatásokról kaptunk hazai képet a vizsgálat révén.

A Nemzeti Népegészségügyi Központtal és a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel együttműködve dolgoztuk ki a COVID-19 védőoltások hatékonyságának hazai monitorozási rendszerét, ami primer adatgyűjtést nem igényel. A projekt a védőoltással elért egészségnyereséget és a be nem adott védőoltásnak tulajdonítható egészségvesztést (kórházi ellátást igénylő súlyosságú egészségkárosodásokat) képes az ország egészére és kisebb földrajzi egységekre nézve is bemutatni. A sikeres projekt miatt felkérték az NJI igazgatóját az EMMI Epidemiológiai és Klinikai Kutatási Munkacsoportjában való részvételre.

Magyarországon az egészségügyi ellátás igénybevétele jelentősen változott a járvány idején az alapellátásban, a járó- és fekvőbeteg szakellátásban és a gyógyszerfelhasználás területén is. Az ország egészében és kisebb területi egységeken belül a változás mértékét leíró és a változás variabilitásának hátterében álló tényezők meghatározása egy jelenleg zajló projektünk határozza meg, amit a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság támogatásával végzünk.

A Pubmed szerint 2022. 03. 27-én a „COVID-19 AND Debrecen” keresésnek 87 közlemény felelt meg (0,22 közlemény/ÁOK oktató), amiből 6 az NJI-hez kötődik (0,40 közlemény/NJI oktató):

1. Alhaffar MHDBA, Janos S. Public health consequences after ten years of the Syrian crisis: a literature review. *Global Health*. 2021 Sep 19;17(1):111. doi: 10.1186/s12992-021-00762-9

2. Oroszi B, Juhász A, Nagy C, Horváth JK, Komlós KE, Túri G, McKee M, Ádány R. Characteristics of the Third COVID-19 Pandemic Wave with Special Focus on Socioeconomic Inequalities in Morbidity, Mortality and the Uptake of COVID-19 Vaccination in Hungary. *J Pers Med.* 2022 Mar 3;12(3):388. doi: 10.3390/jpm12030388
3. Onisoyonivosekume D, Mahrouseh N, Varga O. Introduction to Health Law. *Stud Health Technol Inform.* 2020 Sep 25;274:10-18. doi: 10.3233/SHTI200660
4. Bekele BB, Alhaffar BA, Wasnik RN, Sándor J. The Effect of the COVID-19 Pandemic on the Social Inequalities of Health Care Use in Hungary: A Nationally Representative Cross-Sectional Study. *Int J Environ Res Public Health.* 2022 Feb 16;19(4):2258. doi: 10.3390/ijerph19042258
5. Sándor J, Vincze F, Shrikant ML, Körösi L, Ulicska L, Kósa K, Ádány R. COVID-19 vaccination coverage in deprived populations living in segregated colonies: A nationwide cross-sectional study in Hungary. *PLoS One.* 2022 Feb 28;17(2):e0264363. doi: 10.1371/journal.pone.0264363
6. Oroszi B, Juhász A, Nagy C, Horváth JK, McKee M, Ádány R. Unequal burden of COVID-19 in Hungary: a geographical and socioeconomic analysis of the second wave of the pandemic. *BMJ Glob Health.* 2021 Sep;6(9):e006427. doi: 10.1136/bmjgh-2021-006427.



.....
Dr. Sándor János
intézetvezető egyetemi tanár

Debrecen, 2022. március 31.

